

tingo deltagarna rika tillfällen att höra kyrkans nya, förnämliga orgel i ett antal orgelkoraler av olika klassiker. Musikdirektör Arner var dessutom älskvärd nog att en kväll grundligt demonstrera det sköna instrumentet för en andäktigt lyssnande skara.

Vi deltagare minnas koraldagarna med glädje. De gav oss tillfälle att fördjupa våra kunskaper i god kyrkosång, lyssna till mångsekelgammal, mærgfyllt orgelmusik och utgjorde en kort tids avkoppling från allt det onda, som just nu uppfyller världen.

Tidegärdsdagar i Fröslunda.

Just under den tid, då de uppländska sädesfälten som mest buro vittnesbörd om en riklig skörd, samlades några präster och lekmän till kyrkodagar för tidebön i Fröslunda lilla församling mellan Upsala och Enköping. Det torde väl vara första gången i Sveriges historia, som dylika dagar ägt rum i denna trakt. Men för oss, som fingo vara med där, ser det nog ut som om detta inte skett jämväl för sista gången. I stilla avskildhet, i hägnet av en idylliskt skön bygd, fingo vi nämligen uppleva den mest underbara samling kring Ordet, Bönen och Sakramenten. Dagarna började fred. 4 sept. på kvällen med föredrag om Tidegården, hållet av kyrkoadj. teol. lic. E. Palmer, Stockholm. Därefter bads completoriet.

Lördagen inleddes med Laudes. Därefter stilla mässa. På förmiddagen förekom även övningar samt samtal. I samband med vespern höll pastor

Sven Björk från Upsala ett intressant föredrag om »Nådens medel». Vid completoriet predikade t. f. kyrkoherden i Weckholm, Erik Alldahl över ämnet: »Att tråda fram».

Matutin och Laudes inledde söndagen. Högmässan, som var talrikt besökt, förrättades av kyrkoadjunkt Lindhagen, Danderyd. Densamme höll även dagens föredrag, betitlat »Andaktslivet». Auditoriet utgjordes vid detta tillfälle av övervägande ungdom. Denna söndag var nämligen kontraktssöndag för Lagunda och Ragunda kontrakt. I samband med denna predikade kontraktsposten Wirfelt, Järlåsa, vid söndagens vesper.

Dagarna avslutades med laudes och stilla mässa på måndagsmorgonen, och efter sexten skiljdes deltagarna var och en åt sitt håll.

Vi tacka Gud för vad Han givit genom dessa dagar, och vi se — som sagt — med förväntan fram emot flera sådana. *Ingemar Kjlström.*

Recensioner.

Olle Nystedt: När dagen börjar. Ett ord för var dag i kyrkoåret efter evangeliebokens texter. Diakonistyrelsen. Uppsala 1941. 502 sidor.

»— og tilsidst kunde vi faae saamange Andagtsbøger, at der sled ingen plads bliver mere til Andagten.» Så uttryckte redan på 1860-talet prosten i Nøddebo en farhåga för överflödet

av vad som på den tiden brukade kallas asketisk litteratur. Hade han levat nu, så borde hans betänkligheter ju ha funnit sig mångdubbelt besannade. Men kanske han i stället hade hunnit fram till en annan och mera positiv syn på saken. Ty det är klart, att andaktslitteraturens tillväxt måste mätas och värderas efter sina proportioner till profanlitteraturens ökning, och det skulle ju därvid ingalunda vara ett glädjämne, om vid sidan av den senares gigantiska volym den kristliga litteraturen företedde föga mer än status quo. Och när man med vördnad anblickar de gamla klassiska uppbyggelseböckernas relativt fåtaliga rad och sedan vid en jämförelse finner de många moderna betydligt underlägsna, så har man därvid att besinna att klassikerna på detta område representera ett strängt urval ur en sedan länge förgäten mängd samtida. Och enligt samma regel måste även det bästa av nutidens produktion siktas fram ur ett överflöd, av vilket man ej med skäl kan fordra en genomgående högsta standard.

Om domprosten Nysteds bok vill man förmoda, att den ej så lätt kommer att falla genom siktduken. Den representerar sin författares kyrkligt-teologiska tradition med all den pondus, som med åren har framträtt även hos adjunkterna från korstågens generalstab men som också vilar på ett ej ringa tillskott av den sunda och erfarna gammalkyrklighet, som denna tradition har velat ärva och föra vidare. Hos Nystedt finnes föga av den ömsom nervöst knutna, ömsom flammande religiositeten hos en Oswald Chambers; men därmed vore ej sagt, att han ej är nära elden. Han har mycket av den genomträngande klarsyn på kategorien mänskligt-allför-mänskligt, som endast tillhör dem,

vilka erfarit sältan bakom evangeliets sötma. Hans föredrag bäres av en genomgående allvarston, och han blir ej fort färdig med vare sig farisä eller publikan.

Nystedt vänder sig ej till någon exklusiv publik utan vill komma till tals med »den allra vanligaste människan». Därigenom får hans framställning ej sällan en apologetisk prägel: han träder ut på förgården och vill därifrån visa inåt på det heliga. Detta vållar, att han understundom icke lyckas meddela trons högsta sanningar i en form, som tillräckligt motsvarar deras övervärldsliga natur; denna begränsning framträder exempelvis i hans behandling av de stora högtidernas textord. Någon gång blir apologeten alltför angelägen, såsom när han brukar ordet »Sanningen skall göra eder fria» för sina syften, på ett rent inadekvat sätt.

Det måste vara ett ansträngande arbete att fullborda ett verk av denna art; man får och ett intryck av att ingivelsen något mattats på slutet. En betydande förtjänst är bokens strängt kyrkoårsmässiga anordning; valet av de psalmverser, som avsluta varje betraktelse, är överlag gott. In summa är denna andaktsbok icke av det slaget, som enligt ovan citerade prosts förmodan gör det trängt för själva andakten — tvärtom.

Bo Sture Wiking.

Sörmländska kyrkor, h. 2—7. Södermanlands hembygdsförbund, Nyköping 1942. Pris pr häfte kr. 0:30.

I denna tidskrift har tidigare omtalats tillvaron av en serie beskrivningar av sörmländska kyrkor, vilken serie startats av länets hem-

bygdsförbund under ledning av landsantikvarien Ivar Schnell. Serien har nu fortsatts med 6 häften. Här behandlas kyrkorna i Floda, V. Vingåker, Salem, Vagnhärad, Trosa landsförsamling samt Gåsinge, och författarna äro Henrik Alm, Bertil Berthelsson, Rune Norberg och Bertil Waldén. På ett högst instruktivt och intresseväckande sätt ges på 16 sidor en framställning av kyrkans kulturmiljö, dess historia, kyrkogården och byggnadens yttre och inre samt dess inventarier. Några korta litteraturavisningar avsluta varje häfte. Vackra fotografier av kyrkobyggnaden och inventarier, en planritning över den byggnadshistoriska utvecklingen samt i flera fall perspektiviska rekonstruktionsskisser illustrera framställningen, som är i alla avseenden mönstergill. Man kan lyckönska ett landskap, som bjuder den intresserade en sådan samling kortfattade, sakliga och läsvärda vägledningar över kyrkor. Församlingarna anslå 375 kr. och få 1000 ex. att försäljas inom socknen. Hembygdsförbundet behåller 1000 ex. och ämnar sammanföra dessa häften till ett verk över landskapets kyrkor. Om ett år beräknas första bandet, omfattande ett 20-tal kyrkor, föreligga färdigt. Hela verket skall bestå av tre band. I väntan på inventeringsverket Sveriges kyrkor, som framskrider med snigelfart, kommer denna bok säkert att finna en tacksam publik.

Bengt Cnattingius.

För kör.

- A. G. Joelsson: Två koralmotetter.*
1. *Hell morgonstjärna, mild och ren.*
 2. *Pingstbön (sv. ps. 129).*
Förlag Viktor Norberg, Västerås.

Två goda, bra gjorda trestämmiga koralmotetter, som man gärna anbefaller till bruk. I den förra är koralmelodien förlagd till mansstämman — med undantag för första delen av andra repriserna, där den ligger i altstämman. Kontrapunktiken är genomgående ledig och naturlig och »rolig» för sångarna. Med beaktande av taktarten (alla breve) är den lilla motetten även ett tacksamt stycke att utföra. Detsamma gäller även om pingstmotetten. Joelsson har bearbetat den numera i koralboken till sv. ps. 129 införda Vulpiusmelodien till »Hedningar alle» i två verser: den första med c. f. i sopranstämman, den andra med koralen i mansstämman. Med någon liten reservation — för motettens värde oväsentlig — för det i trestämmig sats väl låga mansstämspartiet i första versens slutrad och en viss melodisk stelhet i altstämman i begynnelsen av andra versen kan man med glädje hälsa de båda motetterna såsom produkter av nutida och levande kyrkomusikalisk alstring.

C. E. R.

J. S. Bach: Orgelwerke, Band IX.
Neue Ausgabe von Hermann Keller. Edition Peters no. 2067. Rmk. 4: —.

Petersförlagets vad det gäller de tidigast utkomna banden nu snart sekelgamla utgåva av Bachs orgelkompositioner har utan tvivel varit den mest spridda och använda av alla Bachutgåvor. Dess nionde och sist utkomna band, första gången utgivet 1881, har dock icke fått samma popularitet som de övriga. Orsaken har givetvis i främsta rummet legat i kompositionernas relativt mindre musikaliska värde, vilket förhållande endast föga ändrades i och med att Max

Seiffert 1904 underkastade bandet en granskning och utmönstrade en del som oäkta men samtidigt införde icke så litet nytt. År 1937 framlade Hermann Keller i en artikel i Bachjahrbuch: »Unechte Orgelwerke Bachs» en sakkunnig kritik bl. a. gentemot Seiffertutgåvan av band IX. Som en praktisk följd härav har nu Keller fått svara för en tredje, förlidet år utkommen utgåva av orgelbandet ifråga. Av de i Seiffertupplagan ingående fria orgelstyckena har han utmönstrat två, av de 18 koralförspelen icke mindre än sju. I deras ställe ha nya, d. v. s. i Petersupplagan tidigare ej upptagna, kompositioner införts, så att bandet nu rymmer 11 fria stycken och 15 koralbearbetningar. Av det nya

intresserar särskilt ett alldeles förträffligt pedalexercitium i g-moll (tidigare oåtkomligt i praktiska utgåvor), den ungdomligt strålande fantasin över »Wie schön leuchtet uns der Morgenstern» samt den cembalistiska partitan: »Ach, was soll ich Sünder machen». Alltfort rymmer bandet åtskilligt tvivelaktigt — nämligen beträffande styckenas upphovsman — men man instämmer gärna med utgivaren, att utgåvan skiljer sig från de föregående genom en högre musikalisk nivå. För den som idkar Bachstudier är bandet naturligtvis omistligt, men även praktikern har en hel del att hämta av bandet i dess nya skick.

Rqu.